

2	מבוא .....
3	רקע: רעיון הכוליות .....
5	פרק 1: "גבולות הגוף: סדרת הקצב" (Rhythm Series) .....
11	פרק 2: היצירה בין תיעוד לשחזור Seven easy pieces .....
17	פרק 3: האמנית נוכחת: The Artist is Present .....
23	דיון וסיכום .....
26	ביבליוגרפיה .....
28	נספחים .....

מבוא

העבודה תתמקד באמנית מרינה אברמוביץ' ותתחלק ל-3 פרקים של תקופות שונות שבהם האמנית הביעה את עצמה ביחס למושג הראווה. כל פרק של העבודה יסקור קבוצה אחרת של יצירות, אשר כולן קשורות לנושא של מושג הראווה. העבודה תנתח בשלב הראשון את היצירות של אברמוביץ' בסדרת המופעים "קצב" משנות ה-70. לאחר מכן היא תעסוק בסדרת מופעים משנות ה-2000. המוקד של ניתוח היצירות יהיה ניתוח כולל שלהן בתור יצירות שנועדו להביע דבר מסוים באמצעות פרובוקציה לצד ניתוח שלהן בתור יצירות כוליות. כל פרק יתאר את הניתוח הכללי של המיצג, בהתבסס על ספרות המחקר, ולאחר מכן יתאר גם את הקשר של היצירות לרעיון הכוליות.

עבודה זו תבקש לחקור את מושג הראווה כפי שהוא בא לידי ביטוי ביצירות של אברמוביץ' בכלל ובמיצג האמנות "האמנית נוכחת" (The Artist is Present) משנת 2010. המטרה של המחקר היא להראות באמצעות ביסוס תיאורטי כמו המחקר של כריסטינה דמרייה (Cristina Demaria¹) או של חוקרים אחרים כמו לורי אנדרסון (Laurie Anderson)² אשר עמדו על כך שמופע הפרפורמנס הוא בעל מוטיבים של מחזה ראווה, כאשר אברמוביץ' היא מסמל מובהק של הגרוטסק ושל המוגזם. יש להבדיל בין מופע ראווה שהוא למעשה מופע אשר מציג לראווה מיצג מסוים ובין מושג הראווה- ספקטל שהוא המפתיע ומרהיב שנועד להעביר מסוים בצורה פרובוקטיבית או מושכת במיוחד. כל מופע פרפורמנס הוא בעל מוטיבים של מחזה ראווה ודמותה של אברמוביץ' היא אייקונית בהקשר זה. העבודה תבחן את העבודות של אברמוביץ' במשך השנים. היא תבקש לבחון את מופעי הראווה שלה כאשר מושג הכוליות עומד לאורך הניתוח של כל פרק ושל כל תקופה. כלומר העבודה תבקש להראות כיצד מופעי הראווה של אברמוביץ' מגשימים את רעיון הכוליות, או לא, וכיצד מופעי הראווה רוצים להעביר את המסרים בצורה פרובוקטיבית שלא משאירה את הצופים אדישים. שאלת המחקר של העבודה היא האם וכיצד בא לידי ביטוי רעיון הכוליות ביצירות השונות בתקופות השונות של אברמוביץ'?

על מנת שאוכל לענות על שאלת המחקר, הפרק הראשון של העבודה יתאר את רעיון האמנות הכולית כפי שהוא מתואר במחקר באופן כללי. זה כדי להבין את הקווים העיקריים של רעיון הכוליות. הפרק השני של העבודה ינתח את היצירות בסדרת היצירות **קצב** (Rhythm Series). בפרק השני אנתח את היצירות שנוצרו במסגרת **שבע יצירות קלות** (Seven easy pieces), ובפרק השלישי אתאר את המופע **האמנית נוכחת** (The Artist is Present).

¹ Christina Demaria, "The Performative Body of Marina Abramović: Rerelating (in) Time and Space". *European Journal of Women's Studies*, 11(3), (2004). pp 295–307

² Laurie Anderson, "Marina Abramović," *Bomb*, Summer 2003: 25-31

רקע: רעיון הכוליות

חלק זה יתאר את רעיון הכוליות מבחינה כללית כפי שהיא התפתחה בהיסטוריה. המטרה של פרק זה היא להסביר מבחינה תיאורטית את נושא הכוליות כדי שבפרקים הבאים יהיה ניתן לקשור את נושא הכוליות ליצירות של אברמוביץ". העבודה תתבסס על העבודה של בוני מיטשל³ כמו גם על עבודות מחקר אחרות אשר עסקו בנושא של הכוליות ותיארו אותו בצורה מחקרית.

שורשי המושג של האמנות הכולית החל בתקופה הרומנטית בגרמניה. אחד מההוגים הראשונים אשר עסקו בנושא זה היה ריכרד וגנר אולם היו לו גם אזכורים במקורות קדומים יותר. מושג זה יכול לבוא לידי ביטוי בכמה מובנים⁴:

1. יצירת אמנות אשר ממוטטת את הגבולות בין הפוליטי ובין האוטופי.
2. יצירת אמנות אשר כוללת את כל שאר סוגי יצירות האמנות.
3. יצירת אמנות אשר משמשת בתור תחליף לדת ואשר אמורה ליצור מיתולוגיה מודרנית חדשה.

מובן כי פירוט זה לא ממצה את שלל המובנים אשר נקשרו במשך הדורות למושג זה. היצירה הכולית היא לא רק אמנות שונה אלא אמורה להיחשב בתור הטוטליות של כל סוגי האמנות גם יחד. אם כן, כדי להבין את היצירה הכולית יש להבין את היחס שבין האמנות ובין העולם אשר נמצא מחוץ לתחומי האמנות. יש אשר רואים ביצירה זו בתור תקווה אוטופית של מה שהאמנות אמורה להיות בצורה האידאלית שלה. כלומר הם רואים בה בתור מטרה שהאמנות צריכה להגיע אליה. התפיסה היא למעשה תפיסה של מכלול אשר מבקשת לראות את היצירה בתור חלק כולל של האמנות ואשר אמור להביע את אמנות בצורה הגולמית שלה, או בצורה הנכונה ביותר שלה⁵.

כאשר אנו מתחילים להביט אל תופעה מסוימת או אל יצירה מסוימת בצורה אוניברסלית וכללית כך אנו למעשה מתייחסים אל היצירה הזו בתור יצירה כולית. החשיבות של המובן האוניברסלי מלמד על ההקשר הפילוסופי והאמנותי שבמסגרתו החלו לעסוק בנושא זה. הוגי הדעות אשר עסקו בנושא זה של האמנות הכולית הראו ברצון ליצור דבר מה אשר יהיה נכון לכל האנושות בתור הפסגה של השאיפה הפילוסופית. כשם שהפילוסופים ניסו למצוא את הנוסחה או ערכים שונים אשר יהיו מסוגלים לעזור לאנשים בכל העולם להבין את המציאות שבה הם חיו, כך ניסו האמנים אשר ביקשו ליצור אמצעים אמנותיים כוליים למצוא את הדרך להביע מסרים שיהיו מתאימים לכלל האנושות ומכאן שהם יותר נכונים ויותר מייצגים את הרוח האנושית האמיתית⁶.

³ Bonnie Mitchell, "The Immersive Artistic Experience and The Exploitation Of Space", CAT 2010 London Conference, pp. 98–107.

⁴ בנאי, מירה. היבטים כוליים ביצירות רב תחומיות באומנות במאה ה-20. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה. רעננה. 2018. עמ' 15.

⁵ שם, עמ' 16.

⁶ שם, עמ' 16.